

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/32112-1
Saksbehandler Daniel Aleksander Megård

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for næring, kultur og miljø	21.11.2024

Skaleringssatsing i Agder

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Hovedutvalg for næring, kultur og miljø bevilger tilskudd på kroner 1 million til Innoventus Sør for å videreutvikle satsingen på skaleringsbedrifter.
2. Tilskuddet dekkes av avsatte midler til skaleringssatsninger i budsjettet for 2024.

Vedlegg

Søknad Skalering Hovedprogram

Sammendrag

Fylkeskommunen har siden 2020 hatt oppdragsgiveransvaret for ulike satsninger i Siva og Innovasjon Norge. Fylkeskommunens oppdragsgiveransvar omfatter inkubasjonsprogrammet og næringshageprogrammet som forvaltes av Siva, samt ordningene bedriftsnettverk, mentortjeneste for gründere, og landsdekkende etablerertilskudd, som forvaltes av Innovasjon Norge.

I forbindelse med oppdragsgiveransvaret utarbeider fylkeskommunen oppdragsbrev til Siva og Innovasjon Norge. I dette brevet beskrives de ulike målene for ordningene som er nevnt ovenfor, samt ulike satsningsområder som har Regionplan Agder 2030 som rettesnor. Et av satsningsområdene i Regionplan Agder 2030 er at vi ønsker å få fra flere vekstkraftige bedrifter i Agder som vil kunne bidra til økt verdiskaping og sysselsetting – såkalte skaleringsbedrifter.

Skaleringsbedrifter, også kalt vekstbedrifter har mange definisjoner – i denne sammenheng er det snakk om innovasjonsdrevne oppstartsbedrifter med over 10 ansatte, 20% omsetningsvekst over de tre siste årene og som har mottatt FoU-støtte i forbindelse med utvikling av produkter, prosesser og tjenester.

NHO Agder har gjennom en toårig forprosjektperiode («ScaleUp Nordic») vurdert om det er aktuelt med en egen satsing (i regi av NHO Agder) på skaleringsbedrifter. Etter endt forprosjekt er det konkludert med at de ikke kommer til å gå videre med en egen skaleringssatsing.

Skalering er nevnt i både Siva og Innovasjon Norges oppdragsbrev, og det oppfordres til tett samarbeid for å løfte de gode bedriftene. Siva påpeker at det etableres relativt mange nye bedrifter men ikke mange nok lykkes med vekst og skalering. Etter regjeringen la fram «Gündermeldingen» 01.11.24, så har det kommet meldinger om at det mangler konkrete tiltak som gir effekt.

Dette åpner opp for at vi kan bruke de avsatte midlene til skaleringssatsing, og gi disse til et samarbeidsinitiativ for å vise at Agder ønsker å ta en posisjon når det gjelder økosystem for skaleringsbedrifter. Et tiltak som gir effekt for de bedriftene som vil vokse og skape verdier i regionen.

Saksopplysninger

I gjeldende økonomiplan er det satt av 1 million kroner til skaleringssatsing. Denne posten var i hovedsak holdt av i tilfelle NHO skulle gå videre med ScaleUp Nordic initiativet sitt. Etter endt forprosjekt viser det seg at det ikke blir noe videre hovedprosjekt på skalering i deres regi. NHO har nå rettet sitt fokus mot å etablere møteplasser og diskusjonsarenaer. NHO hentet inn mye innsikt i løpet av forprosjektet, som blant annet resulterte i en rapport gjennomført av Menon («Startups og Scaleups i Agder»).

Hovedfunnene i denne rapporten var:

- Nettoøkning av arbeidsplasser på Agder 2012-2022 er 6.000
- Etablert nærings liv har lagt ned 18.000 arbeidsplasser
- Tidligfase-selskapene har skapt 24.000 arbeidsplasser
- 20% av tidligfase-selskapene har skapt 60% av arbeidsplassene

I Agder er det et velfungerende økosystem som skal følge opp gründere fra idé til marked. Det finnes aktører som har kompetanse på skalering av bedrifter. Siva-operatøren Innoventus Sør er en av landets mest anerkjente Siva-inkubatorer.

En inkubator skal bidra til økt nasjonal verdiskaping gjennom effektivt å identifisere, videreutvikle og kommersialisere gode ideer til nye vekstbedrifter, og utløse vekst i etablerte virksomheter. Disse skal bidra til etablering og utvikling av nye bærekraftige vekstbedrifter og skape vekst i etablert næringsliv. Inkubatorene skal tilby tjenester innen kompetanse, nettverk og kapital, samt en innovasjonsarena hvor gründere, bedrifter, akademia, FoU-miljøer, investorer og andre kobles sammen.

Innoventus Sør spiller en viktig rolle i å støtte og fremskynde veksten til innovative oppstartsselskaper på Agder. Med god kompetanse innen kapitalinnhenting, kommersialisering og entreprenørskap bidrar de til at gründere kan utvikle og skalere virksomheter.

Selskapet har et bredt nettverk av regionale og nasjonale partnere og er godt posisjonert for å drive frem bærekraftig næringsutvikling og verdiskaping i regionen. Innoventus Sør har i 2024 gjennomført et pilotprosjekt rettet mot et bedriftsrettet skaleringsprogram, og de har begynt å planlegge neste års program basert på erfaringer gjort i piloten.

Innovasjon Norge er en aktør som er selvsagt når det kommer til oppstartsbedrifter og skaleringsbedrifter. De har egnede finansieringsordninger, stort internasjonalt nettverk og mye kompetanse.

Vurderinger

Dersom Agder skal lykkes med å bidra til økt fastlandseksport og internasjonalisering er felles og koordinert innsats for å rigge de mest lovende bedriftene i regionen helt sentralt. Skaleringsprogrammet er bedriftsrettet og gjennom pilot-prosjektet i 2024 er det hentet verdifull erfaring. Innoventus Sør melder om bedrifter som har meldt interesse for ny runde når dette er klart.

Fylkeskommunedirektøren foreslår å gi 1 million kroner til Innoventus Sør for å videreutvikle skaleringsprogrammet. En forutsetning for denne støtten er å jobbe aktivt med Innovasjon Norge Agder i utviklingen og gjennomføringen av programmet. Innovasjon Norge har mye kompetanse og nettverk som det vil være hensiktsmessig å utnytte i videreutviklingen av initiativet til Innoventus Sør.

Et skaleringsprogram som utnytter styrken til både Innoventus Sør og Innovasjon Norge vil være svært effektivt. Det bygges videre på metodikk, kompetanse og nettverk som finnes, men ikke er tilstrekkelig systematisert. Begge aktører benytter flerbedriftsportalen. Flerbedriftsportalen er en plattform for rapportering og kommunikasjon mellom virkemiddelaktører. I denne portalen er også det interkommunale etablerersenteret Driv Agder og næringshagene. Kommunikasjonen og deling mellom virkemiddelaktørene som hjelper gründere har ikke hatt bedre forutsetninger for å lykkes enn nå.

Fylkeskommunedirektøren mener at Agder har et godt økosystem for de som ønsker å starte nye bedrifter. Det er likevel viktig å posisjonere seg for nødvendig omstilling av næringslivet. Det er behov for vekstbedrifter som skaper arbeidsplasser og verdi i regionen, og for at Agder ikke skal bli hengende etter i de nasjonale ordningene som er forespeilet av Innovasjon Norge er det viktig med en koordinert innsats for å støtte de bedriftene som kan og vil vokse.

Regionplan Agder 2030

Regionplan Agder 2030 ligger som overordnede føringer for rammebetingelsene til både Siva og Innovasjon Norge. Visjonen for Regionplanen er at:

«Agder har en sterk entreprenørskapskultur med gode vilkår for vekstkraftige gründerbedrifter. Det er etablert flere arenaer for idé- og produktutvikling. Næringsliv og gründerne finner lett frem i tilbudet av virkemidler for forskning, utvikling og innovasjon.»

Et konkret mål med midlene som Siva-aktørene og Innovasjon Norge får over statsbudsjettet er å mobilisere virksomheter til innovasjon, og bidra til verdiskaping, sysselsetting og nyskaping i fylket.

Økonomiske konsekvenser

Midlene dekkes over ansvar 500 300 Virkemidler og entreprenørskap.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren foreslår at det bevilges 1 million kroner til Innoventus Sør for videreutvikling av deres skaleringsprogram.

Bevilgningen dekkes over ansvar 500 300 Virkemidler og entreprenørskap, og avsatte midler til skaleringssatsing i 2024.

Kristiansand, 07.11.2024

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør